

Izbori 2009.**Blog**

Posted by:

Objavljeno: 2009/1/23 11:00:00

Kada Vlada (najvjerojatnije početkom travnja mjeseca) raspiše lokalne izbore koji će se održati 17. svibnja, započeti će utrka za mjesta općinskih načelnika, gradonačelnika i župana.

Biti će to veoma zanimljiva kampanja jer će se po prvi puta lokalni čelnici birati neposredno od strane birača. Kampanja će vjerojatno biti jako personalizirana ali zasigurno neće izostajati i velika obećanja o mega-projektima koji će se početi provoditi „čim mene izaberete za ...“.

Temeljem čega birači mogu ocijeniti imaju li ta obećanja podlogu u novcu (proračunu) općine, grada ili županije? Vrlo je rijedak primjer gdje lokalne vlasti građanima neposredno dostavljaju proračune ili izvještaje o realizaciji proračuna te stoga birači ne mogu objektivno ocjenjivati predlagane ili nuđene projekte.

Zbog toga smatram da bi za kampanju bilo veoma važno da se objave proračuni općina, gradova i županija za 2009., posebice STRUKTURA prihodovne strane kako bi birači na temelju tih podataka mogli realnije ocijeniti programe pojedinih kandidata.

Naravno da političke stranke, posebice one koje su sada na vlasti u pojedinoj jedinici lokalne samouprave to neće učiniti. Objavom tih podataka došli bi do takozvanih „fiskalnih kapaciteta“ jedinica lokalne i regionalne samouprave. A „fiskalni kapaciteti“ određuju i realnost predizbornih obećanja.

Kao početnu pomoć u snalaženju, objavljujem podatke o fiskalnim kapacitetima lokalne i regionalne samouprave za 2007. uz napomenu da su iznosi proračuna po županijama ZBROJ proračuna svih općina, gradova i županije, dakle radi se o zbroju proračuna na području županije.

Tablica broj 25

Fiskalni kapacitet županija i Grada Zagreba u 2007.

Redni broj	Županija	Broj stanovnika ¹	Ukupni prihodi i primici u kn	Udjel u %	Prosjeck po stanovniku u kn	Porezni prihodi u kn	Prosjeck po stanovniku u kn	Udjel u % (7,4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Zagrebačka	309 696	1.472.028.383,00	6,1	4.753,00	847.166.577,00	2.735,00	57,6
2.	Krapinsko-zagorska	142 432	462.934.692,00	1,9	3.250,00	275.487.883,00	1.934,00	59,5
3.	Sisačko-moslavačka	185 387	732.626.030,00	3,1	3.952,00	411.233.551,00	2.218,00	56,1
4.	Karlovačka	141 787	578.847.204,00	2,4	4.083,00	336.225.745,00	2.371,00	58,1
5.	Varaždinska	184 769	703.111.584,00	2,9	3.805,00	416.551.312,00	2.254,00	59,2
6.	Koprivničko-križevačka	124 467	517.238.008,00	2,2	4.156,00	236.736.916,00	1.902,00	45,8
7.	Bjelovarsko-bilogorska	133 084	415.533.101,00	1,7	3.122,00	235.078.130,00	1.766,00	56,6
8.	Primorsko-goranska	305 505	2.331.491.663,00	9,7	7.632,00	1.061.746.574,00	3.475,00	45,5
9.	Ličko-sejnska	53 677	314.871.528,00	1,3	5.866,00	130.198.536,00	2.426,00	41,3
10.	Virovitičko-podravska	93 389	291.616.022,00	1,2	3.123,00	142.609.987,00	1.527,00	48,9
11.	Požeško-slavonska	85 831	213.743.963,00	0,9	2.490,00	113.447.302,00	1.322,00	53,1
12.	Brodsko-posavska	176 765	438.420.016,00	1,9	2.480,00	278.294.116,00	1.574,00	63,5
13.	Zadarska	162 045	929.007.124,00	3,9	5.733,00	444.360.936,00	2.742,00	47,8
14.	Osječko-baranjska	330 506	1.158.023.727,00	4,8	3.504,00	636.622.719,00	1.926,00	55,0
15.	Šibensko-kninska	112 891	515.146.439,00	2,2	4.563,00	295.718.252,00	2.619,00	57,4
16.	Vukovarsko-srijemska	204 768	689.789.174,00	2,9	3.369,00	319.610.046,00	1.561,00	46,3
17.	Šplitsko-dalmatinska	463 676	2.385.062.577,00	10,0	5.144,00	1.216.735.910,00	2.624,00	51,0
18.	Istarska	206 344	1.574.526.218,00	6,6	7.631,00	750.557.404,00	3.637,00	47,7
19.	Dubrovačko-neretvanska	122 870	821.637.871,00	3,4	6.687,00	419.764.547,00	3.416,00	51,1
20.	Međimurska	118 426	363.093.870,00	1,5	3.066,00	199.550.730,00	1.685,00	55,0
21.	Grad Zagreb	779 145	7.050.604.402,00	29,4	9.049,00	4.547.397.772,00	5.836,00	64,5
	UKUPNO	4 437 460	23.959.353.596,00	100,0	5.397,00	13.315.094.945,00	2.999,00	55,6

¹ Izvor podataka: Državni zavod za statistiku – Popis stanovništva 2001.

Ovi podaci otkrivaju zapanjujuću razliku fiskalnih kapaciteta pojedinog dijela Hrvatske.

Ako se UKUPNI prihodi proračuna preračunaju na prihod po „glavi stanovnika“, ispada da je prosjek za RH 5.397 kuna godišnje. No, u Gradu Zagrebu taj iznos po glavi stanovnika je čak 9.049 kuna, u Primorsko-goranskoj županiji 7.632 kune a u Istarskoj 7.631 kuna.

S druge strane Brodsko-posavska županija ima svega 2.480 kuna po glavi, Požeško-slavonska 2.490 kuna a Međimurska 3.066 kune.

Ako pak se analiziraju samo POREZNI prihodi, prosjek je po glavi stanovnika u RH je 2.990 kuna godišnje. No, i tu su strašno velike razlike. Grad Zagreb ostvaruje 5.836 kune poreznih prihoda po glavi, Istarska županija 3.637 a Primorsko-goranska 3.475 kune po glavi godišnje.

S druge strane Požeško-slavonska ima samo 1.322 kune poreznih prihoda po glavi stanovnika, Virovitičko-podravska 1.527 a Vukovarsko-srijemska 1.561 kunu.

Prosječni udio poreznih primanja u ukupnim primanjima je 55,6%

Ali... Grad Zagreb ima udio poreza u ukupnim primanjima čak 64,5%, Brodsko-posavska županija 63,5% a Krapinsko-zagorska 59,5%.

S druge strane, Ličko-senjska županija ima samo 41,3% udjela poreznih prihoda ukupnim prihodima, Primorsko-goranska županija 45,5% a Koprivničko-križevačka 45%.

Zašto je ova analiza bitna?

Prvo, doista nije svjedno imate li prihode po glavi stanovnika 9.049 kao Zagreb ili 2.480 kune kao Brodsko-posavska županija. Naravno da se sada postavlja pitanje kakav je to sustav financiranja lokalne i regionalne samouprave ako su prihodi po glavi u rasponu (najniži:najviši) čak 1:3,6?

Drugo, bitan je i podatak udjela poreznih prihoda u ukupnim proračunima.

Ako vam porezni prihodi donose čak 64,5% ukupnog proračuna kao u Zagrebu, imate sigurniji i stabilniji prihod nego ako vam je taj udio svega 41,3% kao što to ima Ličko-senjska županija. A o poreznom financiranju lokalne i regionalne samouprave najbolje govori podatak da je raspon (najniži:najviši) udjela poreza u ukupnom proračunu čak 1:4,4

Ako želite imati sliku o visini realnih proračuna vaših općina, gradova i županije za 2009. iznose ukupnih prihoda iz 2007. uvećajte za 15% i nećete puno pogriješiti.